

100

Montserrat
Vayreda

Dossier de premsa

Índex

Presentació de l'Any

Objectius de l'Any

L'autora

Comissariat

Programació

Actes institucionals

Homenatges

Jornada acadèmica i àmbit educatiu

Cicles de conferències

Exposició

Any Vayreda a les biblioteques

Altres iniciatives de l'Any

Catàleg d'activitats

Publicacions

Web institucional i imatge institucional

Organització

Comunicació i premsa

Annex

Bibliografia – Recursos digitals

Presentació de l'Any

Enguany commemorem el centenari de l'escriptora Montserrat Vayreda i Trullol, que va néixer a Lladó (Alt Empordà) el 28 d'agost de 1924. És sobretot coneguda com a poeta, però cal recordar que no només va escriure poesia. *Els pobles de l'Alt Empordà*, la seva obra magna en prosa, es va publicar en edició de bibliòfil entre 1978 i 1990. Per dur a terme aquell projecte editorial, Montserrat va recórrer incansablement tots els municipis, pobles i llogarrets de la comarca. Paisatge, història i llegenda es fusionen en les descripcions, complementades amb il·lustracions i serigrafies de diversos artistes amics. Aquesta obra, intensament viscuda, entre crònica periodística — amb crítica constructiva inclosa— i descripció històrica i paisatgística, inclou també un poema original dedicat a cadascun dels pobles. L'obra ha estat reeditada darrerament en quatre volums i torna a ser avui a l'abast del lector.

Però Montserrat Vayreda ja s'havia iniciat en la poesia molt abans; en l'inici de l'adolescència, la música i els poemes eren consubstancials de l'ambient familiar i de la seva vida quotidiana. El constant contacte amb la naturalesa durant la joventut al voltant de la casa pairal, al moment en què es forjava la seva veu literària, la va influenciar tant com la lectura de

---

Aquesta commemoració propiciarà que l'obra sigui coneguda i llegida arreu dels territoris de parla catalana i situarà l'escriptora al lloc que per mèrits li correspon dins el marc de la nostra literatura.

Verdaguer, Maragall, Segarra o Carner. Els mestres li aportaven competència poètica, coneixements formals, l'ofici —imprescindible— per poder expressar amb gràcia i finor les impressions motivades per la muntanya i el riu, els sembrats, els boscos o la mar propera, tan misteriosa com seductora. En l'obra existeix una perfecta simbiosi entre el jo poètic i el paisatge, interioritzat sensitivament i amb una íntima fusió entre raó i sentiment. La seva poesia, espontània i sincera, defuig el recargolament innecessari, l'artifici gratuït —“Somnio obrir camis entenedors”, diu l'acròstic en què s'autodefineix— i s'equilibra amb un notable esforç d'elaboració.

Montserrat Vayreda va voler fer-se una veu personal en poesia: “Si amb la veu pròpia el pots cantar (un instant del teu viure) no vulguis

manllevar-la” escriu en un poema d’*Afirmo l’esperança*; per això, des del seu primer llibre, *Entre el temps i l’eternitat*, va maldar per desempallegar-se de tota influència d’altri.

En un discurs de la Festa de la Poesia, a la seva ciutat, remarcava que els versos que semblen més àgils i naturals són els que han exigut esforç, insistència, voluntat. I, tot dirigint-se als joves poetes participants, aconsellava: “No n’hi ha prou d’escriure a bell raig, de dir allò que es pretén, cal deixar-ho reposar, llimar-ho després o rebutjar el mot aspre, obtús, caduc, o el que de sobrer, de superflu, s’hi pugui haver introduït subreptíciament. Tan sols així, la idea embolcallada amb el sentiment inicial obtindrà força, serà entenedora, expressada correctament.”

La poesia vayrediana és rica i variada, essencial i mesurada, lluminosa i reflexiva amb la lògica evolució formal en una obra que es presenta tan dilatada en el temps: el de tota una vida de la dona que, fins als últims moments, va tenir la ploma a la mà, disposada a copsar la poesia de l’instant fugitiu o a reviuir els records del passat que “tot s’ho enduu” per transformar-los en matèria poètica.

El tarannà decidit i coratjós de l’autora impregna bona part de la seva poesia, vitalista i esperançada:

“Si l’ametller i jo/ l’hivern podem vèncer,/ és perquè tenim/esperança sempre/ i amb saba o amb sang/ encenem bandera”.

Montserrat Vayreda va ser homenatjada en vida a la seva terra, on gaudia de respecte i estima pel seu tarannà obert i generós i pel seu activisme cultural i la seva acció intel·lectual. Va morir a Figueres, la ciutat que l'havia nomenat filla predilecta, el 8 de novembre de 2006.

Vastament coneguda a les comarques gironines, la seva obra literària no ha tingut la difusió desitjable a la resta de terres catalanes. La iniciativa del Govern de la Generalitat de Catalunya d'homenatjar aquest any l'escriptora amb l'organització dels actes de commemoració del centenari del seu naixement per part de la Institució de les Lletres Catalanes, és una excel·lent notícia en l'àmbit de la cultura, que propiciarà que l'obra sigui coneguda i llegida arreu dels territoris de parla catalana i situarà l'escriptora al lloc que per mèrits li correspon dins el marc de la nostra literatura.

Uns objectius ben clars regeixen la voluntat dels organitzadors: difondre l'obra vayrediana en el conjunt de la societat, per a la qual cosa es convida a entitats, estaments, associacions a participar de forma activa en aquesta commemoració a través de conferències, recitals, sessions poèticomusicals, etc., sense oblidar el protagonisme reservat a l'àmbit educatiu on, des dels centres escolars, infants i adolescents podran, per exemple, gaudir i treballar la poesia d'*Amb el sol a la mà*, que l'autora tan especialment els va dedicar.

Una jornada acadèmica permetrà acostar-se a Montserrat Vayreda des de l'òptica dels estudiosos de l'obra i del context històric i artístic en què es va moure l'autora.

Tothom és convidat al llarg de l'any 2024 a participar activament en la commemoració del centenari de Montserrat Vayreda!

Objectius de l'Any

L'any 2024 es commemora oficialment a Catalunya el centenari del naixement de l'escriptora Montserrat Vayreda. Aquesta celebració té com a objectius generals:

- Divulgar la personalitat i l'obra literària de Montserrat Vayreda dins tot el domini català.
- Difondre l'obra de Vayreda en diversos àmbits culturals: associacions, biblioteques, escoles i instituts.
- Situar la seva obra poètica en el context de la poesia catalana contemporània.
- Fomentar l'edició i /o reedició de l'obra de Montserrat Vayreda.
- Incentivar l'estudi de l'obra i la personalitat de Montserrat Vayreda.

La commemoració de l'Any Montserrat Vayreda permetrà, amb la complicitat d'estaments, associacions i particulars, que la figura de l'escriptora i la seva obra literària sigui coneguda, estudiada i valorada arreu de Catalunya, com ja ho és a la seva terra empordanesa. Aquest és un dels principals objectius d'aquesta celebració durant l'any 2024: situar una poeta singular al lloc que li correspon en el context de la cultura catalana contemporània.

L'autora

L'autora i l'entorn familiar

Montserrat Vayreda i Trullol va néixer a Lladó (Alt Empordà) el 28 d'agost de 1924. Va ser la menor dels onze fills que va tenir el matrimoni format per Joaquim Vayreda i Olivas i Josepa Trullol i Pons. La família Vayreda-Trullol deixà Lladó quan Montserrat tenia tres anys, per anar a viure a Figueres. Motius professionals del pare, que era perit agrícola, determinà el trasllat a la ciutat. Montserrat va anar al col·legi de les Escolàpies, molt a prop de casa. La família va viure a la capital de l'Alt Empordà fins que esclatà la Guerra Civil. En aquells moments, la vida esdevé cada vegada més difícil, els aliments escassejaven i els bombardeigs sembraven el terror en la població, que s'anava desertitzant; molta gent es refugiava en els pobles veïns on tenia parents o amics. La família Vayreda-Trullol decidí traslladar-se al Mas de la Torre, d'Avinyonet de Puigventós, a només cinc quilòmetres de Figueres. En començar la guerra, Montserrat tenia dotze anys acabats de fer i era el moment en què havia d'iniciar el batxillerat. La guerra li estroncà les possibilitats d'estudiar amb normalitat. Les classes es van substituir per la lectura, el contacte i l'observació de la natura. En acabar la guerra, ja havia llegit Verdaguer, Maragall, Sagarra i Carner. Lectora precoç, s'havia també acarat als autors russos: Dostoievski, Turguénev, Tolstoi. Montserrat comença també molt jove a escriure poesia.

El pare li transmet el coneixement de la terra, dels conreus, dels boscos del seu entorn més proper; la mare, l'afició per la música i la poesia. En ser la més petita, rep també la influència de les germanes més grans que, en les llargues vetllades hivernals, juntament amb Josepa, la mare, al piano, posen veu als lieder de Schumann. Anys a venir, Maria dels Àngels va ser escriptora i va destacar com a novel·lista;¹ el seu germà Lluís va ser un reconegut dibuixant i pintor.

Acabada la guerra, el pare de Montserrat heretà la casa pairal del Noguer de Segueró, al municipi de Beuda. A poc a poc, l'home va anar condicionant el casal devastat durant la guerra i la família s'hi traslladà.

Montserrat explicava com el seu pare va convertir l'horta en un jardí. Hi va plantar fruiters que donaven pomes, peres, albercocs, cireres i els préssecs més dolços i vellutats. Aquest

---

¹ Maria dels Àngels Vayreda i Trullol (Lladó, 18-VII-1910- Figueres, 25-V-1977) autora, entre altres títols, de la novel·la *Encara no sé com soc. La Guerra Civil i les circumstàncies adverses que se'n derivaren per als qui van defensar la República l'obligaren a exiliar-se a Mèxic juntament amb el seu marit, Joan Xirau, i les seves filles. Quan retornà del seu exili mexicà, M. dels Àngels i Montserrat van compartir inquietuds i iniciatives literàries.*

fet marca profundament l'adolescent, que tradueix en versos primerencs aquells "fruits saborosos" de l'horta del Noguer, on aprèn a observar el seu entorn i a acarar-se diàriament amb una naturalesa benigna i ufanosa. S'habitua a veure aquella cara amable de la terra, que l'atrau i es proposa de reproduir, en versos musicals, el doll de sensacions i emocions que el paisatge li suscita.

En finalitzar la guerra, la família creu convenient que Montserrat completi la seva formació a Barcelona, en una institució religiosa on també havien estudiat les germanes i la mare. Hi va romandre tres cursos.

Els avis

Montserrat reconeixia que la primera influència en poesia va ser la del seu avi matern, Sebastià Trullol. Advocat de formació i poeta de vocació, col·laborava a *El Correo Catalán*, *El Noticiero Universal* i al *Diario de Barcelona*, amb articles de crítica literària i musical. Viure a Barcelona li permetia relacionar-se amb l'ambient literari de la Renaixença i dels Jocs Florals, en els quals va ser premiat diverses vegades, així com també en els certàmens d'Olot i de Figueres.

Montserrat admirava en l'avi la facilitat per versificar. A la vellesa, encara el recordava recitant poesies pròpies o d'altri, molt especialment de Jacint Verdaguer amb qui tenia amistat, i va encomanar-li a ella el gust per la declamació i per copsar la musicalitat de cada poema.

En acabar la guerra, ja havia llegit Verdaguer, Maragall, Sagarra i Carner. Lectora precoç, s'havia també acarat als autors russos: Dostoievski, Turguénev, Tolstoi.

L'avi Trullol es lliurava amb vehemència a tot allò que per a ell representava cultura, catalanisme pàtria i tradició. Sebastià Trullol va morir a Segueró (Beuda) el 2 d'abril de 1946.

Per la banda paterna, la nissaga dels Vayreda prové de la Garrotxa: a Olot es troba la casa pairal, documentada des de finals del segle XVI, d'aquesta família de propietaris rurals, que va assolir notorietat a Catalunya sobretot a partir del s. XVI, moment en què tres germans Vayreda sobresurten en l'àmbit artístic-literari i científic en el context de la Renaixença: Joaquim Vayreda i Vila va ser un notable pintor (Montserrat en va escriure la biografia); Marià, pintor i també escriptor, autor de *La Punyalada* i *Records de la darrera carlinada*; Estanislau va destacar com a botànic i pels seus treballs sobre ornitologia.

Estanislau Vayreda i Vila, l'avi patern de Montserrat, va néixer a Olot el 1848. Va estudiar farmàcia a la Universitat de Barcelona i es va dedicar amb entusiasme a la botànica. El seu herbari, treball de tota una vida consagrada a l'observació i l'estudi de la flora del país, es conserva a l'Institut Botànic de Barcelona.

Tot i que l'escriptora no va arribar a conèixer l'avi patern, en va mantenir ben viu el record; va recollir i publicar articles sobre la seva tasca científica i les anècdotes que li havien arribat de la seva vida. Estanislau va ser un home de la Renaixença i, com l'avi matern, també amic de Jacint Verdaguer. Estanislau Vayreda va morir a Olot el 1901.

L'empremta dels vells Vayreda en els seus descendents és evident. A cada generació —afirmava Montserrat— algun membre ha despuntat en el terreny de l'art o de les lletres. Aquells homes, iniciadors de la nissaga artística, tenien una concepció de país i de pàtria assentada en els pilars de la tradició, la fe i la catalanitat. La generació dels avis va transmetre als seus descendents el gust per l'art, la música, la literatura i alhora l'interès per la ciència.

A la llar on va néixer i créixer Montserrat i els seus germans es respirava, juntament amb l'esperit religiós i catalanista dels progenitors, l'ambient cultural i artístic. En aquella atmosfera es forjà la seva passió per la naturalesa, observada amb la minuciositat i el rigor del botànic i la sensibilitat del poeta.

Els pares

Joaquim Vayreda i Olivas, pare de Montserrat, va continuar la tradició familiar d'arrelament a la terra. Es va dedicar professionalment a exercir la seva carrera de perit agrònom, una activitat que li proporcionava els mitjans per al sosteniment de la seva llar. Casat amb Jose-

---

A la llar on van néixer i créixer Montserrat i els seus germans es respirava, juntament amb l'esperit religiós i catalanista dels progenitors, l'ambient cultural i artístic.

En aquella atmosfera es forjà la seva passió per la naturalesa, observada amb la minuciositat i el rigor del botànic i la sensibilitat del poeta.

pa Trullol i Pons, de la casa pairal dels Trullol de Cabanelles, i pare de família nombrosa, va destacar per la seva incansable dedicació professional al cultiu i a l'estudi de l'olivera.

La mare de Montserrat, Josepa Trullol, era una dona molt activa. Tenia aptituds per a la poesia i la música i traça amb el piano i el violí. Fora de l'àmbit estrictament familiar, li agradava d'organitzar vetllades literàries i teatrals a Lladó, amb la joventut del poble.

La poesia

Al Noguer de Segueró Montserrat va poder dedicar-se plenament a la poesia. A Barcelona va rebre una formació en cultura general, com era usual per a moltes noies de la burgesia i de les classes benestants; però ella sumava a aquell bagatge el feix considerable de lectures que per pur plaer havia fet durant la guer-

ra. Llibres habituals en el seu marc cultural i social; poesia catalana: Verdaguer, Maragall, Carner, Guerau de Liost, Sagarra; però també Bécquer, Rubén Darío, Machado, els poetes de la generació del 98 i els autors russos ja esmentats. Dels simbolistes francesos, li agrada-va Baudelaire; especialment els *Petits Poèmes en Prose*, que al llarg de la seva vida va anar rellegant. Per les circumstàncies esmentades, la formació literària de Montserrat Vayreda va ser autodidàctica; van servir-li de guia la ben nodrida biblioteca familiar i, per descomptat, la seva intuïció personal.

La casa pairal del Noguier posseeix una esvelta torre, un magnífic mirador sobre els camps, la plana i la muntanya, que Montserrat va convertir en el seu estudi. Conscient de la importància de posseir “una cambra pròpia”, des del seu privilegiat redós va registrar el pas del temps i va compondre els seus versos forjats en l’observació directa de la natura i en una clara simbiosi entre sentiment i realitat palpable.

En l’estimació per la terra es percep la lliçó llegada per Estanislau, l’avi botànic, transmesa a través del pare i reforçada pels coneixements emmagatzemats dia a dia, fruit de l’experiència personal.

Montserrat comentava sovint que durant els anys quaranta i cinquanta, el panorama era desolador per a una escriptora de poesia en català. Publicar —la seva gran il·lusió— esdevenia una tasca inabastable. És en aquells moments que va iniciar relació epistolar amb

---

Conscient de la importància de posseir “una cambra pròpia”, des del seu privilegiat redós va registrar el pas del temps i va compondre els seus versos forjats en l’observació directa de la natura i en una clara simbiosi entre sentiment i realitat palpable.

Carmen Conde, la qual va incloure alguns dels seus poemes en castellà a l’*Antologia Poesia Femenina Española Viviente* (1954).

Montserrat va viure al Noguier fins a l’any 1953 en què retornà definitivament a Figueres. S’hi estableix amb els pares i els estius encara retornen al Noguier. L’any 1955, mor el pare i poc després la mare. Montserrat viurà ja definitivament a la capital de l’Alt Empordà. Comença a col·laborar en la vida cultural de la ciutat i a publicar algun poema de Nadal, en català, dins la premsa local, que en aquells moments era en castellà.

Activitat literària i implicació cívica

El 17 de juny del 1951, Montserrat fa un recital poètic a Barcelona organitzat per l’escriptor i crític, Miquel Saperas. En aquell acte va conèixer Josep M. Lòpez-Picó i Carles Riba. Més tard, Saperas escriu el pròleg del seu primer llibre, *Entre el temps i l’eternitat*, publicat l’any 1955, llibre que el crític Manuel de Montoliu va valorar molt positivament:

“Feia molt temps que no m’havia vingut a les mans un primer llibre de poesia tan ric en aspectes i tan original com aquest (...) Montserrat Vayreda ens revela una vida interior de sorprenent complexitat que oscil·la entre el món material i l’espiritual i tracta, amb una considerable penetració mental, d’il·luminar els grans misteris de la vida humana”.²

A Figueres, Montserrat va ser la promotora de nombroses iniciatives artístiques i literàries com la Festa de la Poesia l’any 1956, juntament amb l’escriptora i amiga M. Carme Guasch.

En aquells anys inicia una continuada relació amb escriptors i pintors. Cal destacar l’estreta col·laboració literària amb Carles Fages de Climent. L’escriptor batejà les poetes amigues Montserrat Vayreda i la seva germana M. Àngels, M. Carme Guasch i Pilar Nierga amb el nom evocador de “Cariàtides de l’Empordà”. Montserrat va ser un puntal en els darrers anys de la vida del poeta i tingué cura de l’ordenació i transcripció de l’obra fagesiana.

Durant els temps difícils per a la llengua catalana, va concursar repetidament als Jocs Florals de la Ginesta d’Or de Perpinyà. Allà va conèixer Josep Carner. En la mateixa edició que el poeta va obtenir el primer premi, Montserrat guanyà el segon, “La Palma de Vermell”. L’any

---

² Manuel de Montoliu, “Un poeta con dos almas”, *Diario de Barcelona*, 6-VIII- 1955, p.19.

Durant els temps difícils per a la llengua catalana, va concursar repetidament als Jocs Florals de la Ginesta d’Or de Perpinyà. Allà va conèixer Josep Carner. En la mateixa edició que el poeta va obtenir el primer premi, Montserrat guanyà el segon, “La Palma de Vermell”.

1966 va rebre el títol de Mestra en Gai Saber. També va ser mantenidora i membre del jurat d’aquell certamen.

Publicacions

L’any 1977 publicà, en edició de bibliòfil, *Un color per cada amic*, amb il·lustracions de Miquel Plana. Al *Pòrtic* precisa que ha volgut fer una poesia directa, “fidel a la realitat de les coses que ens envolten, filles d’una naturalesa que és l’única que pot salvar-nos de morir afixats damunt l’asfalt.”

El 1978, surt a la llum *Amb el sol a la mà*, (poemes per a infants) amb il·lustracions del seu germà Lluís i pròleg de M. Àngels Anglada. El llibre constitueix un acolorit i variat bestiari, un dels més complets de les lletres catalanes. Els insectes i els petits animalons més comuns als nostres boscos apareixen en els poemes així com els arbres i les flors en una poesia fresca i dinàmica, amb tocs d’humor i una subtil connivència amb el món dels infants. L’any 1980 apareix la segona edició de *Amb el sol a la mà*, en dos

volums il·lustrats pel pintor olotí Sebastià Congost. I el setembre de 2004 una tercera edició reproduïx el text i les il·lustracions de la primera.

Entre 1978 i 1981 es publica, en fascicles i en edició limitada, una obra que s'aplega en sis volums: *Els pobles de l'Alt Empordà*. Paisatge, història i llegenda es fusionen en la descripció en prosa, complementada amb un poema per a cadascun dels pobles i amb il·lustracions de diversos artistes. És la que podem considerar la seva obra magna en prosa, reeditada darrerament per Vitel·la, en 4 volums: *Els pobles de l'Alt Empordà* (2018-2020).

El 1982, es publica a Olot el llibre de poemes *Afirmo l'esperança* amb pròleg de Sebastià Congost, en edició de bibliòfil, amb il·lustracions de Miquel Plana i un frontispici original de Lluís Vayreda.

Els pobles de l'Empordà, es publica l'any 1984 i conté un poema per a cada poble i una pintura de Lluís Roura, amb pròleg d'Anna M. Dalí i epíleg de M. Àngels Anglada.

L'any 1987 apareix *l'Empordà màgic* (*l'Alt Empordà*) i el 1990, *La màgia del Baix Empordà*, ambdós en prosa.

Irisacions, "Poemes a ritme de cançó" es publica l'any 2001.

El novembre de 2004, veu la llum el llibre de nadalles *Pessebre endins*, poesia de to popular i de tradició nadalenca.

Els pobles de l'Empordà, es publica l'any 1984 i conté un poema per a cada poble i una pintura de Lluís Roura, amb pròleg d'Anna M. Dalí i epíleg de M. Àngels Anglada.

L'any 2005, la Diputació de Girona, dins la col·lecció Josep Pla, publica una molt completa antologia de poesia inèdita: *Poemes de Montserrat Vayreda (1945-2004)*.

Paral·lelament a la seva dedicació a la poesia, cal destacar les col·laboracions periodístiques i literàries que, a partir dels anys cinquanta i fins al darrer moment, va fer a la premsa local i comarcal: *Vida Parroquial*, *Empordà*, *Canigó*, *Hora Nova*, *Empordà Federal*, *Papers empordanesos*, *Revista de Girona*, *Presència*, *Revista de Catalunya*...

Compromís social i cultural

Pel seu compromís social i cultural va rebre en vida nombrosos reconeixements públics: el títol de filla adoptiva de Figueres (1986), la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya (1999), el premi Sirena del Consell Comarcal de l'Alt Empordà (2003), la Fulla de Figuera de Plata al mèrit, atorgada per l'Ajuntament de Figueres (2004); el títol de filla predilecta de Lladó (2004), i al llarg de l'any 2004, el del seu vuitantè aniversari, molts homenatges d'entitats i associacions culturals. El 22 d'abril de 2005, la Facultat de Lletres de la Universitat

de Girona li va atorgar, en el decurs d'un acte acadèmic, la Distinció al Mèrit Cultural per la seva trajectòria en favor de la cultura.

Montserrat Vayreda va ser una dona lliure i independent, de ferma personalitat, de caràcter franc i tarannà planer, amb un bon punt d'humor no exempt de fina ironia que es reflecteix sovint en la seva veu poètica, clara i precisa, assequible a tots els lectors, com ella volia. Va aconseguir acomplir el seu desig expressat en els versos del poema acròstic en què s'auto-defineix i que encapçala *Els pobles de l'Empordà*: "Somio obrir camins entenedors".

Va morir a Figueres el 8 de novembre de 2006. Per voluntat de l'autora, les seves despulles es troben al Cementiri de Lladó, amb un epitafi firmat per la mateixa poeta.

**Montserrat Vayreda i Trullol
(1924-2006)**

**Dono gràcies a Déu per la vida
que m'ha fet viure al cor de l' Empordà
sigui la mort que em dona beneïda
si en el regne del cel em deixa entrar.**

Comissariat

Anna Maria Velaz Sicart va néixer a Figueres (Alt Empordà). És llicenciada en Filosofia i Lletres (Filologia Catalana) i diplomada en Filologia Francesa. Ha treballat en el camp de l'ensenyament de la Llengua i Literatura catalanes i de la llengua i cultura franceses. Professora consultora de la Universitat Oberta de Catalunya del 2007 al 2013.

Ha impartit cursos de Literatura Comparada catalana i francesa al Centre de Formació Universitària Joaquim Xirau (UdG) de Figueres.

Curadora de l'obra literària de Montserrat Vayreda, n'ha editat l'Antologia de poesia inèdita, amb un estudi introductori biogràfic i literari (2005) i *Els pobles de l'Alt Empordà*, en quatre volums (2018-2020).

Va tenir cura de l'edició i estudi de l'obra d'Andrée Bruguière de Gorgot (2015) i més recentment d'obres de Carme Montoriol, i de Josep Puig Pujades.

Del 2003 al 2011 va coordinar els cursos anuals de Literatura Catalana d'Òmnium Cultural i hi va participar amb diverses conferències sobre escriptors dels segles XIX i XX.

Ha publicat articles a *Empordà*, *Revista de Girona*, *Alberes*, *L'Avenç*, *Annals IEE*, *Encesa Literària*.

Ha format part de diversos jurats literaris i és coautora de llibres col·lectius com: *Recrear Rodoreda Romanyà* (UdG, 2008); *Nosaltres les fusterianes* (València, 2017); *Rellegir Maria Àngels Anglada* (2020); *El llegat de Maria Àngels Anglada* (Càtedra de Patrimoni Literari M. Àngels Anglada - Carles Fages de Climent de la Universitat de Girona, 2019).

Ha estat mantenidora de la Festa de la Poesia de la Societat Coral Erato de Figueres durant onze edicions i de la Vetllada Poètica anual del Casino Menestral des de 2014 a 2023.

Participa activament en l'associacionisme cultural, especialment a través d'Atenea. Va presidir l'entitat de l'any 2000 al 2022.

Premis i distincions: L'any 2011 va rebre el Premi Indiketa del Consell Comarcal de l'Alt Empordà "per la divulgació i manteniment de les arres pròpies de la comarca en tots els seus àmbits i expressions".

El 2020 rep l'homenatge de la Societat Coral Erato per la seva participació, durant vint anys, en la Festa de la Poesia; i el desembre de 2022 la distinció del Casino Menestral de Figueres per la seva tasca al capdavant d'Atenea durant vint anys.

El novembre de 2022 li van atorgar la Fulla de Plata de la ciutat per la seva aportació a la vida cultural de Figueres.

El 3 de maig de 2023 pronuncia el Pregó en la Fira del Llibre Vell organitzada pel Casino Menestral en el marc de les Fires i Festes de la Santa Creu.

La meva relació amb Montserrat Vayreda

Vaig conèixer, literàriament, Montserrat Vayreda, quan jo era molt joveneta, a través dels poemes que ella publicava, en català, als setmanaris locals. En aquells moments la llengua

---

Amiga de Montserrat Vayreda, lectora i admiradora de la seva obra, Anna Maria Velaz Sicart s'ha ocupat d'estudiar, difondre i curar l'obra de Vayreda amb l'objectiu de divulgar-ne el llegat literari.

de les publicacions era el castellà i les col·laboracions de la Montserrat eren un petit oasi que em permetia llegir en la meua llengua materna.

Més tard, la vaig anar veient en esdeveniments culturals on ella participava molt activament. Assídua als actes setmanals organitzats per Atenea, Agrupació de Cultura del Casino Menestral de Figueres, entitat en què jo col·laborava, teníem ocasió de compartir xerrades al voltant de la poesia, de la llengua o d'impressions sobre literatura i història. Però la nostra relació més directa i intensa va esdevenir l'any 2004, en què va celebrar el seu vuitantè aniversari. Les entitats de l'Empordà, els pobles i la societat civil li van retre nombrosos i sentits reconeixements. Ella, que tant havia escrit en vers i en prosa sobre la comarca, es veia recompensada amb la resposta de tanta gent que homenatjava la seva obra i el seu tarannà accessible i planer.

Dins aquests actes d'homenatge, se'm va encarregar una antologia de la seva poesia inèdita, precedida d'un estudi introductor i biogràfic i literari. L'Antologia es va publicar el 2005 dins

la col·lecció Josep Pla de la Diputació de Girona. A ran d'aquest fet, vam passar moltes hores juntes per triar els poemes a la seva casa de Figueres i a l'Antiga, la seva masia de la Garrotxa, on ella passava els estius. La Montserrat estava encantada amb el llibre. L'edició es va exhaurir ràpidament, seria interessant reeditar-la.

El desig de Montserrat Vayreda era d'arribar a tothom amb els seus versos: "Somio obrir camins entenedors", diu l'acròstic en què es defineix. Va apostar sempre per la claredat en l'expressió i per bandejar tot retoricisme innecessari.

El desig de Montserrat Vayreda era d'arribar a tothom amb els seus versos: "Somio obrir camins entenedors", diu l'acròstic en què es defineix. Va apostar sempre per la claredat en l'expressió i per bandejar tot retoricisme innecessari.

L'obra literària de Montserrat Vayreda és, com era ella, clara i diàfana, però al darrere de cada poema hi ha un treball minuciós amb la llengua, amb els recursos poètics, amb la recerca de les sonoritats de cada paraula.

La seva mort sobtada va commocionar tothom qui la coneixia. Treballadora infatigable, va estar treballant tenaçment fins al darrer moment en la seva obra.

Montserrat Vayreda és un referent a l'Empordà i cal esperar que ho arribi a ser també a tots els territoris de parla catalana.

Anna Maria Velaz Sicart

Programació

Actes institucionals de l'any Montserrat Vayreda

Obertura de l'Any Montserrat Vayreda

14 de febrer, 19 h

Auditori Caputxins de Figueres

Organitza: Institució de les Lletres Catalanes i Ajuntament de Figueres

L'acte oficial d'inici de l'Any té lloc a Figueres, localitat on va residir gairebé durant tota la seva vida Montserrat Vayreda. A més dels parlaments institucionals d'obertura, l'acte contindrà una taula rodona per parlar del llegat i l'actualitat de l'obra de Montserrat Vayreda amb la participació de la professora Mariàngela Vilallonga, de la Càtedra de Patrimoni Lliterari Carles Fages de Climent – Maria Àngels Anglada de la Universitat de Girona; la periodista i editora Mercè Curtiella, i la comissària de l'any, Anna Maria Velaz Sicart. Un tast de l'espectacle "La sensibilitat de la tramuntana" amb l'actor Martí Peraferrer Vayreda i la cantant i pedagoga musical Glòria Vila Aymerich, posarà punt final a la vetllada.

Els actes institucionals d'obertura i cloenda de l'Any Montserrat Vayreda se celebraran, respectivament, a Figueres, ciutat on va viure la poeta i és molt estimada, el mes de febrer, i a Barcelona, a l'Ateneu Barcelonès, el mes de desembre. Ambdós actes tindran un caràcter marcadament nacional per la representativitat de la conselleria de Cultura.

Cloenda de l'Any Montserrat Vayreda

Primera setmana de desembre

Ateneu Barcelonès

Organitza: Institució de les Lletres Catalanes i Ateneu Barcelonès

La clausura de l'Any tindrà lloc a Barcelona i, a més dels parlaments institucionals i la valoració final de l'efemèride, també inclourà una taula rodona per posar en valor la figura de Montserrat Vayreda amb altres poetes de la seva generació i un tancament poeticomusical concebut per nous creadors.

Lletres al Parlament

Abril

Parlament de Catalunya

En ocasió de la diada de Sant Jordi, tindrà lloc al Parlament de Catalunya, una lectura de textos per commemorar les efemèrides literàries decretades pel Govern de Catalunya, per a l'any 2024, Montserrat Vayreda, Àngel Guimerà, Joan Salvat-Papasseit i Vicent Andrés Estellés. Llegiran obra de tots ells, principalment, càrrecs institucionals i representants de la societat civil.

Homenatges

Lletres Ferrocarrils

Abril

Barcelona

El Departament de Cultura i el Departament de Territori celebraran la diada de Sant Jordi batejant un tren de Ferrocarrils de la Generalitat (FGC) amb el nom de Montserrat Vayreda. Aquesta unitat de tren se sumarà, així, als altres combois dels FGC batejats els últims anys amb noms d'escriptors i escriptores.

A més del bateig, es prepararan accions per donar a conèixer la figura de Montserrat Vayreda als usuaris del tren, amb la projecció d'un clip sobre l'autora al canal de televisió dels FGC i la instal·lació de l'exposició "Somio obrir camins entenedors".

Lectura en veu alta de Sant Jordi

23 d'abril

Ateneu Barcelonès

Lectura en veu alta d'obres destacades de la literatura catalana, especialment dedicades a les obres dels autors que es commemoren enguany: Montserrat Vayreda, Àngel Guimerà, Vicent Andrés Estellés i Joan Salvat-Papasseit.

Montserrat Vayreda, rimant i estimant. (Entre la Garrotxa i l'Empordà)

Un projecte teatral formatiu i participatiu, espectacle presentat per a Coordinadora Nit de Poetes, Amics de la UNESCO de Girona i In-finit Teatre.

Organitza: Ajuntament de Lladó

7 de juliol, a la tarda

Teatre El Sindicat de Lladó

Dramatúrgia i direcció:

Martí Peraferrer Vayreda.

Tria de poemes: Lluís Lucero Comas.

Amb l'assessorament d'Anna Maria Velaz Sicart, biògrafa de Montserrat Vayreda.

Marató literària

Consell Comarcal de l'Alt Empordà

Data i lloc per determinar

Lectura de 68 fragments dels volums *Els pobles de l'Empordà*, de Montserrat Vayreda. Lectura a càrrec de veïns i veïnes de cada poble. Amb la col·laboració del Consell de la Gent Gran de l'Alt Empordà.

Jornada acadèmica i àmbit educatiu

Jornada acadèmica

12 de novembre

Universitat de Girona

Organitza: Institució de les Lletres Catalanes i la Càtedra de Patrimoni Maria Àngels Anglada – Carles Fages de Climent (Universitat de Girona).

Aquesta jornada acadèmica tindrà per objectiu estudiar la poesia de Montserrat Vayreda, la col·laboració de la poeta amb artistes plàstics, així com analitzar el context històric i social en el qual es va desenvolupar des de la seva carrera literària al seu activisme cultural. Les contribucions fetes durant la Jornada per especialistes i investigadors quedaran recollides a les actes editades per la ILC.

Montserrat Vayreda als centres educatius

Amb motiu de la commemoració, el Departament d'Educació crearà un espai web dedicat a l'autora a la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (**XTEC**), una eina pública al servei dels centres docents de primària i secundària de Catalunya. Aquest espai contindrà un apunt biogràfic breu i una selecció de recursos i materials didàctics per treballar l'autora a l'aula.

Així mateix, el Departament farà difusió de totes les bones pràctiques sobre la poeta que es desenvolupin pels centres educatius.

L'obra i trajectòria de Montserrat Vayreda serà, per primer cop, motiu d'estudi en una jornada acadèmica en ocasió de la commemoració

Des del node d'**Educació Literària** també es difondrà l'efemèride i es publicaran notícies específiques i fites destacades de la commemoració.

Mostra expositiva de les commemoracions literàries de 2024

Tardor

Institut d'Estudis Catalans

L'Institut d'Estudis Catalans, en col·laboració amb la Institució de les Lletres Catalanes, presentarà les exposicions de plafons de les quatre commemoracions literàries d'aquest any al claustre de l'antiga Casa de Convalescència: Àngel Guimerà, Montserrat Vayreda, Vicent Andrés Estellés i Joan Salvat-Papasseit.

Durant la mostra, l'IEC organitzarà visites guiades per a estudiants de secundària i batxillerat.

L'Any Montserrat Vayreda a les escoles i instituts

Algunes escoles i instituts estan treballant intensament per a l'Any Vayreda amb la implicació directa de les professores i de l'alumnat. Cal destacar l'Institut Santa Eugènia (Girona), que ja han elaborat vídeos, una exposició, recitacions de poemes, contes, i la traducció d'un poema de Vayreda a la vintena de llengües dels alumnes que el reciten.

Cicles de conferències i activats a Figueres

Cicles i exposicions a la Biblioteca Carles Fages de Climent, de Figueres

Montserrat Vayreda va morir a Figueres el novembre de 2006, i des del 2007, per voluntat de l'autora, la Biblioteca de Figueres és dipositària de part de la seva obra escrita i dels llibres de la seva biblioteca personal dedicats pels autors a la poeta. Posteriorment la família ha fet donatiu de documentació generada i rebuda per Montserrat Vayreda.

Montserrat Vayreda, una dona singular 6 de març, 19.30 h

Conferència

A càrrec d'Anna Maria Velaz, filòloga.

Visita comentada al fons Montserrat Vayreda conservat a la Biblioteca 9 de març, 12 h

Vayredes.

A propòsit de Montserrat Vayreda

16 de març, 18.30 h

Conferència

A càrrec d'Alfons Martínez, doctor en Història de l'art i nebot-net de l'escriptora.

Montserrat Vayreda pinta amb paraules la personalitat dels artistes 25 d'abril, 19 h

Conferència

A càrrec de Blanca Sala Reig, historiadora de l'art.

Exposició en vitrines del fons

Montserrat Vayreda i Trullol

Del 14 de febrer al 16 de març de 2024

Montserrat Vayreda:

trajectòria literària i cultural

Mostra de documents del fons Montserrat Vayreda i Trullol de la Biblioteca de Figueres que fa un repàs de la intensa trajectòria literària i cultural de l'escriptora en els cent anys del seu naixement.

Montserrat Vayreda i els artistes

Del 23 d'abril al 4 de maig de 2024.

Mostra de documents del fons Montserrat Vayreda i Trullol de la Biblioteca de Figueres que recull la relació i col·laboració de la poetessa amb reconeguts artistes.

Inventari i catalogació del fons

Montserrat Vayreda i Trullol

Febrer i març

Inventari i catalogació de documentació generada i rebuda per Montserrat Vayreda, fruit de la seva activitat literària i cultural (retalls de premsa, programes d'actes, apunts manuscrits, fotografies, etc.). Organitzada en blocs temàtics: vida i obra, homenatges, obra escrita, relació amb artistes.

El zoo de Montserrat Vayreda: un zoo gairebé minúscul per entrar sense esforç a la poesia per a infants de la Montserrat Vayreda

Narració, poesia i imatge per a públic a partir de 4 anys.

Tardor

Amb Albert Estengre, narrador de contes i actor

**Montserrat Vayreda al Casino Menestral
17 d'abril, 19.30 h**

Organitza: Casino Menestral, de Figueres
Casino Menestral, de Figueres

Acte poètico-musical amb Joaquim Solé, que ha musicat, expressament per a l'efemèride, poemes de Montserrat Vayreda, Laura Duran, soprano, Violeta Llueca, recitadora i Anna M. Velaz, assessora literària.

**Converses entorn de Montserrat Vayreda
18 d'abril, 19 h**

Organitza: Institut d'Estudis Empordanesos
Cercle Sport Figuerenc, de Figueres

Taula rodona

"Un reconeixement a l'obra i a la persona", a càrrec de l'escriptor Josep Valls i de la comissaria de l'Any Vayreda, Anna Maria Velaz. Moderador: Joan Ferrerós

**Montserrat Vayreda i els pintors
16 de maig, 19 h**

Organitza: Institut d'Estudis Empordanesos
Cercle Sport Figuerenc, de Figueres

Taula rodona

Amb la participació de Ricard Ansón, Miquel Duran, Josep Ministral, Lluís Roura i Alicia Viñas. Moderador: Joan Ferrerós

---

**La Biblioteca de Figueres
duu a terme l'inventari
i la catalogació de
documentació de l'activitat
literària de Montserrat
Vayreda.**

**Montserrat Vayreda
a l'Agrupació de Cultura Atenea
20 de setembre, 19.30 h**

Organitza: Agrupació de Cultura
Atenea, de Figueres

Agrupació de Cultura Atenea, de Figueres

Presentació del quart volum d'*Els pobles de l'Alt Empordà*, a càrrec de Joan Vallès, botànic i professor de la UB i nebot net de Montserrat Vayreda.

Octubre - novembre, 19.30 h

Conferència d'Alfons Martínez Puig, historiadore i nebot net de l'autora sobre la nissaga artística dels Vayreda.

**L'amistat entre dues escriptores:
Carme Guasch i Montserrat Vayreda
17 de maig, 19.30 h**

Conversa entre Sílvia Soler (filla de Carme Guasch) i Anna M. Velaz, biògrafa de Montserrat Vayreda i comissària de l'Any Vayreda.

Exposició

Montserrat Vayreda: Somio obrir camins entenedors

En aquesta exposició, concebuda especialment per a la commemoració, es vol oferir una passejada per la trajectòria vital, humana i artística de Montserrat Vayreda. El fet que sigui itinerant permetrà fer conèixer l'autora arreu del territori català. El títol “Somio obrir camins entenedors” és extret d'un dels versos del poema acròstic “Autoretrat” en què l'escriptora s'autodefineix. L'anhel de fer una poesia entenedora, que arribi a tothom, lliure de recarregaments innecessaris i d'artifici gratuït, era un dels seus objectius. En sis plafons s'ofereix una pinzellada de la vida i la veu de Montserrat Vayreda, una veu essencial en el context de la poesia catalana. La paraula poètica de l'autora és la que ens guia en aquest itinerari per la seva vida i obra. Així, l'escriptora ens acompanya al llarg de l'exposició, llevat del primer plafó, en què presentem una breu biobibliografia. La seva veu poètica fresca i diàfana és, doncs, el fil conductor de l'exposició. Cada plafó és com un flaix de vida i, en conjunt, un tast de la seva biografia i de la seva poètica. Montserrat Vayreda va cantar l'esclat vitalista de la seva terra, Empordà, “terra de sol i de vent”, i la dels seus avantpassats paternals, la Garrotxa, “terra de fèrtils collites”, però també les nostres arrels clàssiques: Empúries, o allò que és inalterable amb el pas del temps, com l'amor, l'amistat, el sentit de la vida amb els seus misteris i les seves certituds. En els plafons es concentra una visió del país, de la

poètica i de les arrels de Montserrat Vayreda amb imatges de llocs emblemàtics en la vida de l'autora: el Noguer, L'Antiga, la Mare de Déu del Mont... , així com dels avantpassats, els amics, els llibres, els reconeixements públics que la van acompanyar al llarg de la vida. L'exposició ens permetrà recordar –o descobrir per primera vegada– la vida i l'obra de Montserrat Vayreda, tot resseguint la seva poesia diàfana, sincera, en una paraula: essencial.

L'exposició, que es produirà en format de plafons enrotllables per facilitar-ne la itinerància. Es crearan diverses còpies d'aquesta exposició que s'oferiran a tot el territori a través dels circuits habituals d'itinerància de la Institució de les Lletres Catalanes i el Sistema de Lectura Pública de Catalunya.

Comissariat: Anna Maria Velaz Sicart

Organitza: Institució
de les Lletres Catalanes

**Disponible per itinerar a partir
del mes d'abril**

L'any Vayreda a biblioteques

Catàleg d'activitats

Des del Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya s'elabora un catàleg d'activitats que inclou espectacles de petit format, una exposició i conferències. Aquest catàleg es posarà a disposició de totes les biblioteques públiques de Catalunya, que vulguin programar aquestes activitats.

Exposició itinerant "Montserrat Vayreda: Somio obrir camins entenedors"

Mostra de sis plafons sobre la vida i obra de Montserrat Vayreda, una veu essencial en el context de la poesia catalana, focalitzada en la seva visió de país, de la poètica, de les arrels de Montserrat Vayreda i del seu entorn familiar.

La prioritat d'aquestes exposicions, que es presenten en forma de plafons il·lustrats, és crear una eina divulgativa i fàcil d'itinerar. Cada Servei Territorial de Biblioteques disposarà d'una còpia de l'exposició per moure.

Punts de llibre

Es treballarà en l'elaboració d'un punt de llibre dedicat a Montserrat Vayreda que contindrà una imatge i una citació de l'autor i que es repartirà a les biblioteques.

Altres iniciatives de l'any

Litterarum Móra d'Ebre. Fira d'espectacles literaris

24, 25 i 26 de maig

Móra d'Ebre

Organitza: Ajuntament de Móra d'Ebre, Institut Ramon Muntaner, Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre i Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre

Litterarum, la fira d'espectacles literaris de Móra d'Ebre, inclourà dins la seva programació un espectacle basat en l'obra de Montserrat Vayreda.

La Setmana del Llibre en Català 20 al 29 de setembre de 2024

Passeig Lluís Companys, Barcelona

Organitza: Institució de les Lletres Catalanes

Els anys literaris sempre són presents dins de la programació de La Setmana. Enguany, la Institució de les Lletres Catalanes organitzarà un acte principal dedicat als quatre autors commemorats i també una ruta literària de cadascun d'ells: Montserrat Vayreda, Vicent Andrés Estellés, Àngel Guimerà i Joan Salvat-Papasseit.

Pel que fa a la ruta Montserrat Vayreda, concebuda i dissenyada per Anna Maria Velaz Sicart, s'estrenarà i tindrà lloc a la ciutat de Figueres, on la poeta va residir la major part de la seva vida.

L'exposició produïda per la ILC rodarà per tot el país a petició d'entitats i biblioteques i els centres educatius tindran al seu abast recursos Vayreda per conèixer i llegir la seva obra.

Consell Comarcal de l'Alt Empordà

Data i lloc per determinar

Donació a Ajuntaments i Biblioteques de tota la comarca dels documents d'estudi propietat de Montserrat Vayreda, que va utilitzar per a la redacció dels seus tres volums d'*Els pobles de l'Empordà*.

Consell Comarcal de l'Alt Empordà

Impressió i difusió de bosses de tela, reutilitzables, amb imatge i text de Montserrat Vayreda.

Casino Menestral de Figueres

Durant les Fires de la Santa Creu, la Secció Filatèlica del Casino emetrà un segell de correus dedicat al centenari de Montserrat Vayreda.

Montserrat Vayreda al municipi de Les Preses

Desembre, pels volts de Nadal

Sala Polivalent Arxiu Mn. Joan Pagès

Organitza: Miquel Duran, pintor

Projecció d'un audiovisual sobre Montserrat Vayreda, concert-recital i intervenció d'Anna M. Velaz.

Montserrat Vayreda a Olot

Dates i lloc per determinar

L'Ajuntament d'Olot se suma a la commemoració i organitza activitats entorn de la figura de Montserrat Vayreda i l'activitat artística dels Vayreda.

Any Montserrat Vayreda a la Vegueria de Girona

Data i lloc per determinar

Concerts del grup Mini-Stress, de l'Associació Empordanesa de Música Popular i Tradicional. En motiu de l'Any Vayreda, han inclòs en el seu repertori cançons recollides a l'Empordà fa cent anys, moment en què va nèixer Montserrat Vayreda, i que ben segur, va sentir cantar de petita i de no tan petita, algunes recollides al seu poble, Lladó, i fins i tot alguna cantada pel seu oncle, Pere Vayreda. També estan musicant un dels seus poemes per incorporar-lo també al repertori.

Any Montserrat Vayreda al Patronat del Santuari de la Mare de Déu del Mont

23 de juny

Santuari de la Mare de Déu del Mont

Municipi d'Albanyà (Alt Empordà)

Lectura de poemes i intervenció d'Anna M. Velaz Sicart.

Montserrat Vayreda,

Blava com els teus ulls

8 de juny, 11 h

Organitza: Fundació La Caixa
i Fundació Josep Pla

La poeta de Lladó va dedicar versos a cada poble i racó de l'Empordà: uns versos intensos que denoten un amor incondicional per la seva terra. Llegits per l'actriu Meritxell Yanes, il·luminen aquest país amb perfils nous i suggeridors, i ens conviden a redescobrir-lo.

Activitat programada en el marc del cicle d'Activitats literàries als Jardins de Cap Roig (Callella de Palafrugell).

Catàleg d'activitats

Un dels recursos que ofereix la pàgina web de l'Any Montserrat Vayreda és un catàleg amb les diverses iniciatives que han sorgit amb motiu de la commemoració. Aquestes activitats es posen a disposició d'aquelles entitats dels territoris de parla catalana que vulguin contractar-les. S'ofereixen quatre espectacles per itinerar pel territori, i també una ruta literària per Figueres.

Espectacles

La sensibilitat de la tramuntana. Vida, versos i cançons de Montserrat Vayreda
Companyia Infinit Teatre.

Proposta escènica de teatre i música amb prosa i poesia de la Montserrat Vayreda. L'espectacle proposa un viatge sonor i visual per la vida i l'obra d'aquesta escriptora empordanesa, de la mà de l'actor i també familiar de Martí Peraferrer, que la va tractar i conèixer personalment. Repàs íntim a la vida i obra de la poetessa empordanesa on el text, els poemes i les cançons originals compostes i interpretades en directe per la Glòria Vila, van fent un camí de llum i d'emoció, intentant copsar l'esperit i la força d'aquesta dona sensible i amb una gran personalitat. Un espai escènic suggerent i unes llums càlides embolcallen aquest viatge poètic i revelador de la nostra estimada Montserrat Vayreda.

Amb l'actor Martí Peraferrer Vayreda, i la cantant i pedagoga musical Glòria Vila Aymerich. Dramatúrgia i direcció de Martí Peraferrer Vayreda. Composicions musicals i cançons de Glòria Vila Aymerich.

“Amb les meves cançons”

Espectacle cultural

“Amb les meves cançons” és el títol d'un poema on l'autora ja posava de manifest la vocació que la seva obra literària ha de ser cantada. D'aquí ve el nom —i també una raó de fons— d'aquesta producció musical i poètica; creada per iniciativa de la professora Anna Maria Velaz, gran coneixedora de l'escriptora empordanesa.

Els poemes i textos que en formen el contingut han estat curosament seleccionats atenent tant criteris temàtics com musicals. D'ells han sortit a la llum vuit cançons compostes pel músic Quim Solé, les quals constitueixen l'eix vertebrador de l'espectacle. Una actriu, que representa el paper de la pròpia Montserrat Vayreda, va entrelaçant les cançons tot dirigint-se al públic amb un monòleg, en primera persona.

Intèrprets: Laura Duran, cantant; Joaquim Solé, veu i guitarres; Pau Zabala, teclats, i Violeta Lluca Fonollosa, actriu.

Poesi Vayreda. Llavors de música i poesia, per sembrar l'ànima Poesia musicada, poesia declamada, poesia en context Allà on el centre de la gravetat és la poesia.

POESI ofereix un Menú Poètic amb un entrant, un primer plat, un segon plat, les postres, pa, cafè i beguda. Un Menú Poètic que combina la cançó, la rapsòdia, el gest, el moviment i, la música que sorgeix al ritme del poema.

Emmarcats en la poesia de Montserrat Vayreda es van desgranant diferents narratives a mesura que s'estira un fil invisible que obre la porta al seu univers particular: quotidianitat, amor, mort, terra, vida i esperança. Paisatges de vida, tendresa, país, infància...

Poesia en context és la manera com s'articula la poesia perquè sigui digestiva, a mig camí entre un recital poètic i un concert: un espectacle literari, per redescobrir el sentit de cada mot.

Amb M. Helena Tolosa, veu; Josep M. Vallès, guitarra; Roger Vallès, percussió.

Capvespre amb Montserrat Vayreda

Lectura de diversos poemes de l'autora amb acompanyament musical.

Companyia: La Funcional Teatre de Figueres. Director Josep M. Cortada.

**Ruta literària Montserrat Vayreda
Montserrat Vayreda: "Figueres, ciutat oberta i lliure"**

Setembre

Montserrat Vayreda (1924-2006) va ser una escriptora propera a la gent i a la seva terra, l'Empordà. En són bona mostra la infinitat de poemes que va dedicar a cada racó del seu paisatge i als escenaris quotidians: el pla i la muntanya, el mar i a la seva ciutat, Figueres, oberta i lluminosa.

Va resseguir tots els camins de l'Empordà — atenta a la història, la llegenda o el mite— i ho va plasmar en vers i també en una prosa àgil i efectiva.

Amb l'anhel d'arribar a tothom, va construir-se, dins la naturalitat que la caracteritzava, una veu personal i un estil propi.

Aquesta ruta literària proposa, seguint la veu de l'autora, una passejada per diversos escenaris lligats a la seva trajectòria vital a la ciutat: el carrer de la Muralla, el Casino Menestral, la Rambla, la plaça de l'Estació, la Pujada del Castell, el Parc Bosc...

**Disseny de l'itinerari i selecció de textos:
Anna Maria Velaz Sicart**

Publicacions

Publicacions

Entre les publicacions, convé destacar l'esforç que han fet les editorials per poder recuperar i donar a conèixer obra exhaurida o inèdita de Montserrat Vayreda. Igualment, la Institució de les Lletres Catalanes imprimeix una postal commemorativa amb una citació de la poeta.

Novetats editorials

Durant la commemoració, s'ha previst la publicació i reedició de quatre obres literàries de Montserrat Vayreda per posar a l'abast del públic lector la seva producció més destacada. D'acord amb la data de previsió de publicació, els volums són:

Els pobles de l'Empordà

Montserrat Vayreda.

Edició a cura d'Anna Maria Velaz Sicart.

(Figueres: Brau Edicions, 2024).

Data prevista de publicació: març 2024

L'any 1984, Montserrat Vayreda publica *Els pobles de l'Empordà*, amb poemes dedicats als pobles de l'Alt i el Baix Empordà, i pintures de Lluís Roura, volum de gran format exhaurit en l'actualitat.

Quatre novetats literàries previstes durant la commemoració posen a l'abast del públic l'obra de Montserrat Vayreda.

Per commemorar el centenari del naixement de Montserrat Vayreda, Brau Edicions vol fer una nova edició de l'obra, contemplada des d'una òptica completament diferent, més contemporània i literària. El llibre, que contindrà només els poemes, es publicarà dins la col·lecció "Les closes" on l'editorial publica obres de clàssics catalans. Es tracta d'una edició més manejable i lleugera, on el protagonisme únic el té l'obra de Vayreda.

L'obra fa referència a un dels temes importants de la poesia vayrediana, l'amor per la natura i el territori propi com a senyal d'identitat, una estima que es tradueix en un vers que lloa el paisatge natural però també la petja humana, en una simbiosi indestruïble i amb un vocabulari sonor, cromàtic, vibrant com la mateixa poeta era.

Un color per cada amic

Montserrat Vayreda.

Edició sense les il·lustracions de Miquel Plana. Amb pròleg d'Anna Maria Velaz Sicart. Inclourà l'escrit que Montserrat Vayreda va preparar com a petit prefaci. També incorporarà un extracte de la presentació que en va fer l'escriptora i amiga de Montserrat Vayreda Carme Guasch. (Girona: Llibres del Segle, 2024).

Data prevista de publicació: març de 2024.

Aquest llibre es va publicar el 1977 amb il·lustracions de Miquel Plana. Actualment es troba exhaurit si bé es pot consular en sala a les biblioteques.

A través de poemes en acròstics, Montserrat Vayreda mostra en aquest volum el seu afecte i estima per la terra, pel seu paisatge, per la natura, on, com deia l'escriptora Carme Guasch, Montserrat Vayreda trobava consol quan la vida l'havia ferit. Vayreda descrivia així *Un color per cada amic*: "és un llibre fidel a la realitat de les coses que ens envolten, filles d'una naturalesa que és l'única que pot salvar-nos de morir asfixiats damunt l'asfalt".

El llibre glossa els colors de la natura amb tots els seus matisos en una poesia plena de sensibilitat i delicadesa.

En el pensament, la calma.

Antologia poètica

Montserrat Vayreda.

Edició, pròleg i postfaci d'Anna Maria Velaz Sicart (Girona: Diputació de Girona, 2024).

**Previsió prevista de publicació:
maig del 2024**

El llibre es publicarà dins la col·lecció "Josep Pla" de la Diputació, amb motiu del centenari del naixement de Montserrat Vayreda i Trullol. Es tracta d'una selecció dels poemes aplegats a l'*Antologia* que la Diputació de Girona va publicar el 2005 dins la mateixa col·lecció, i que actualment està exhaurida.

Els poemes s'han agrupat, ara, en cinc apartats temàtics: La mar dins els ulls, La terra benigna, La cinta del camí, El meu país i Cap Nord, aquest darrer amb poemes inèdits. Són precedits d'un pròleg i seguits d'un epíleg o postfaci, amb un apartat biobibliogràfic i un estudi de la poesia de Montserrat Vayreda. Tots aquests textos els signa la curadora de l'edició, Anna M. Velaz. La previsió és que el llibre pugui sortir publicat el maig d'aquest any.

Montserrat Vayreda va poetitzar l'Empordà, de les serralades a la mar; la terra grassa i la terra aspra, els pobles i les nostres arrels clàssiques. Va plasmar en vers i en prosa, i en innumbrables composicions, la síntesi de l'esperit i la idiosincràsia del seu país.

En aquest llibre trobareu la veu poètica més representativa de les diferents etapes vitals de Montserrat Vayreda. Una veu que fixa l'instant

fugisser i el que és perdurable, que entona una melòdica i vigorosa cançó al goig de viure, però que no oblida les ombres que angoixen l'ésser humà, una veu pròpia i essencial en el context de la poesia catalana contemporània.

Recull de poesia inèdita

Montserrat Vayreda.

Edició a cura d'Anna M. Velaz

(Figueres: Brau Edicions, 2024).

Data prevista de publicació: octubre de 2024

Montserrat Vayreda va deixar un llegat d'obra inèdita i Brau Edicions té previst editar una antologia d'alguns dels seus poemes que encara no han passat mai per impremta.

En una autora d'aquestes característiques, encara amb un corpus de textos per publicar, resulta de gran importància posar a l'abast del públic tot un seguit de composicions que, agrupades en poemaris que tinguin sentit, ajudaran els lectors a tenir una visió més completa i global de l'univers poètic de l'autora.

La comissària de l'Any Vayreda, Anna M. Velaz, serà l'encarregada de seleccionar les composicions adients per a aquesta antologia, confegirà el pròleg i tindrà cura de l'edició. Aquest recull es publicarà a la col·lecció "Les closes", que té l'objectiu d'aprofundir en el coneixement –de vegades el descobriment– dels nostres clàssics, sovint oblidats i poc reivindicats.

Postal

La ILC ha incorporat al seu catàleg de postals, la dedicada a Montserrat Vayreda, amb una citació extreta de l'acròstic de la poeta, reproduït amb el comentari següent de la comissària.

“Aquests versos impresos en la postal commemorativa del centenari del naixement de Montserrat Vayreda pertanyen al poema acròstic que encapçala el seu llibre *Els pobles de l'Empordà*.

En l'acròstic, l'escriptora s'autodefineix tot resseguint els trets més característics que conformen la seva personalitat: el tarannà obert i dialogant, la identificació amb la terra que l'ha vist néixer; els principis de la seva poètica, basada en la claredat i en l'afany d'arribar a tothom defugint la retòrica buida i l'artifici gratuït; la concepció vital de la naturalesa amb el seu cromatisme canviant i infinit; i l'esperança, consubstancial amb ella i amb la seva forma d'entendre la vida.

Vull sentir-me
vibrant i receptiva
amb el sol, el meu
sol, sempre a la mà.

Montserrat Vayreda

Els dos versos de la postal fan referència concretament al llibre de poemes per a infants *Amb el sol a la mà*, que Montserrat Vayreda va publicar per primera vegada el 1978. Se'n va fer una nova edició el 1980, i el 2004, la que avui tenim a l'abast. “

Marcada per la terra on he nascut,
Oberta com és ella, vull ser clara.
No pretenc posseir altra virtut
Tot el que tinc m'és prou. Adés i ara
Somio obrir camins entenedors,
Els que tothom podrà seguir algun dia.
Retinc als ulls la força dels colors,
Respiro de la terra l'alegria,
Avanço enmig dels versos, que són flors
Tallades al jardí de la poesia.

Vull sentir-me vibrant i receptiva
Amb el sol, el meu sol, sempre a la mà.
Yatch sense moll, no vaig a la deriva
Retrobo sempre el lloc on ancorar.
Espero, crec, afirmo, i de vegades
Desitjo al ritme intens de les onades,
Acompassar-hi el meu i fer-lo clar.

I si pogués, amics, ai, si pogués

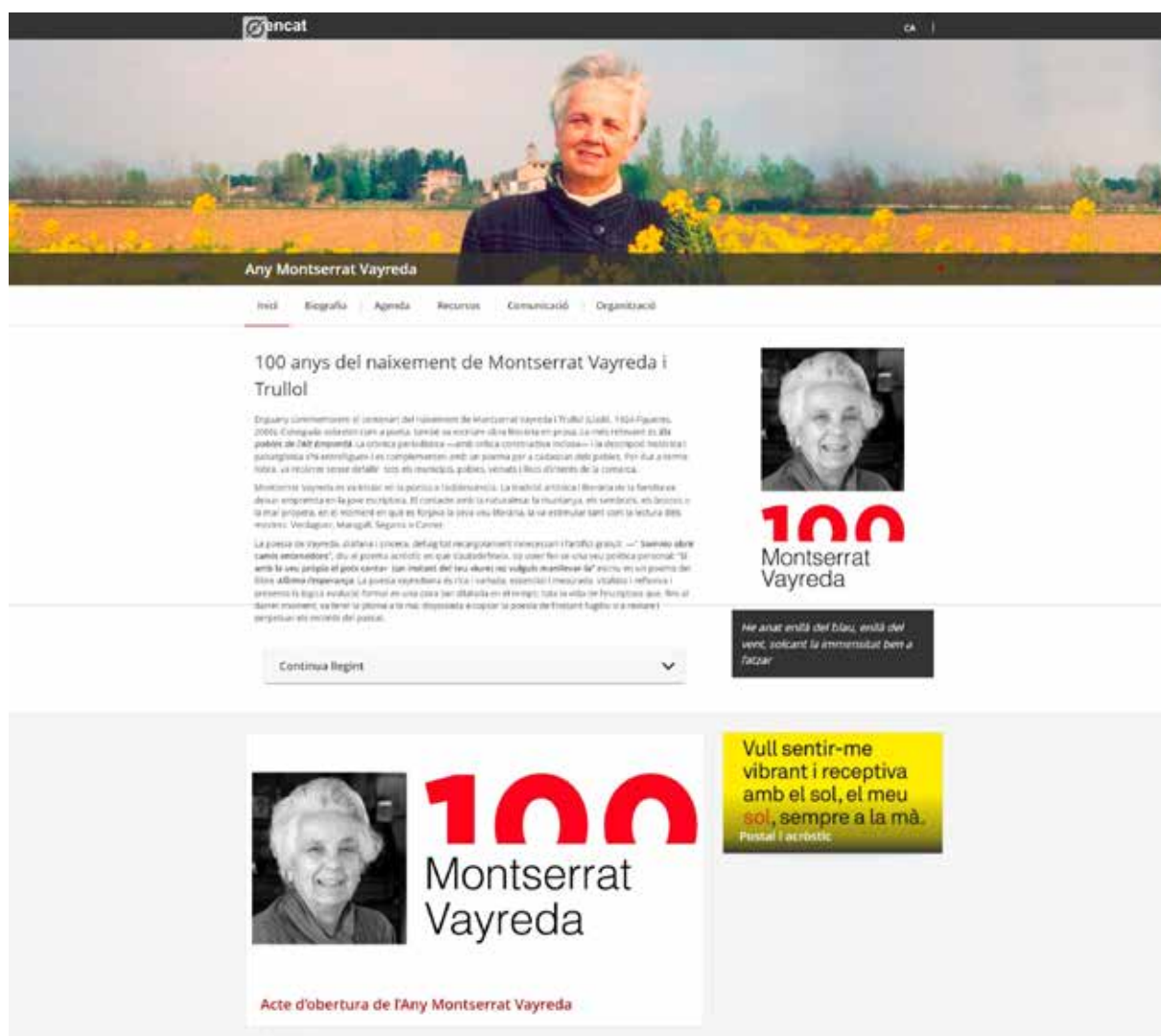
Treballar més per a poder després
Reposar en el repòs fet herba blana!
Un vers a flor de boca que restés
Labiat com petita flor boscana,
La pau a prop de tots els meus rosers,
Or de blat i de sol a la vessana.
La meva vida no desitja més.

Web institucional i Imatge institucional

Web institucional

Amb motiu de l'Any Montserrat Vayreda, el Departament de Cultura ha concebut la pàgina web www.anymontserratvayreda.cat, que recopilarà tota la informació relacionada amb

la commemoració i recollirà, com a repositori, les informacions documentals sobre l'autora a fi efecte de projectar-ne una major difusió a tot el territori català.

En el menú horitzontal de l'Any Montserrat Vayreda, es poden clicar i desplegar les pestanyes següents:

- La presentació de la commemoració, a càrrec de la comissària, Anna Maria Velaz Sircart, acompanyada de la postal que la Institució de les Lletres Catalanes ha editat amb un vers procedent del poema acròstic que encapçala el seu llibre *Els pobles de l'Empordà*. S'hi reproduceix l'acròstic íntegre i un comentari literari signat per la comissària.
- La biografia de l'autora amb informació sobre el seu entorn familiar i fotografies d'arxiu de l'autora.
- L'agenda d'actes previstos.
- L'apartat de recursos, que inclou l'obra amb la bibliografia actualitzada de l'autora, catàleg d'espectacles, exposicions i, per poder descarregar, la imatge institucional amb la normativa de reproducció del logotip; també s'oferiran recursos en línia.
- La comunicació de l'Any, que es divideix en sala de premsa i recull de premsa
- I un darrer apartat dedicat a l'organització i el contacte amb informació relacionada amb el comissariat, les entitats organitzadores i col·laboradores que impulsen i despleguen la commemoració, i l'adreça de correu electrònic de contacte, així com també informació dels perfils de xarxes socials de l'Any.

Imatge institucional

La imatge institucional de l'Any (portada del dossier) és una fotografia de Montserrat Vayreda, datada l'any 2004, en ocasió del vuitantè aniversari de l'escriptora. L'autor d'aquest retrat és el fotògraf figuerenc Xavier Torner. Es pot descarregar des de la pàgina web de l'Any Montserrat Vayreda.

Organització

Organitza

Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
Institució de les Lletres Catalanes

Institucions i entitats col·laboradores

Agrupació de Cultura Atenea de Figueres
Ajuntament de Figueres
Ajuntament de Lladó
Ajuntament d'Olot
Ateneu Barcelonès
Amics de la UNESCO de Girona
Biblioteca Fages de Climent de Figueres
Biblioteques Públiques de Catalunya
Brau Edicions
Casino Menestral Figuerenc
Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels
Anglada – Carles Fages de Climent.
Universitat de Girona
Cercle Sport Figuerenc
Consell Comarcal de l'Alt Empordà
Coordinadora Nit de poetes de Lladó
Departament d'Educació
Diputació de Girona
Edicions del Segle
Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya
Fundació Josep Pla
Fundació La Caixa
Infinít Teatre

Institut d'Estudis Catalans
Institut d'Estudis Empordanesos
Institut Santa Eugènia de Girona
Institut Narcís Monturiol de Figueres
La Fundacional Teatre de Figueres
Litterarum – Fira d'Espectacles Literaris
– Móra d'Ebre
Municipi de Les Preses
Òmnium Cultural de l'Alt Empordà
Òmnium Cultural Maresme
Parlament de Catalunya
Patronat del Santuari de la Mare
de Déu del Mont
Serveis Territorials a Girona
del Departament de Cultura
Setmana del Llibre en Català

Comunicació i premsa

Web

Commemoració:

www.anymontserratvayreda.cat

ILC: <https://cultura.gencat.cat/ca/ilc>

Xarxes socials

Commemoració:

X: @AnyMVayreda

ILC:

Facebook: <https://www.facebook.com/Lletres/>

X: @Lletres

Instagram: @lletrescatalanes

Correu electrònic

Commemoració:

anymontserratvayreda.cultura@gencat.cat

ILC:

ilc.cultura@gencat.cat

Premsa

Departament de Cultura:

Telèfon: 933 162 732

Correu electrònic:

premsa.cultura@gencat.cat

ILC:

Telèfon: 933 162 745

Correu electrònic:

comunicacioilc.cultura@gencat.cat

Annex

Bibliografia

Obra publicada

Poesia

VAYREDA, Montserrat. *Entre el temps i l'eternitat*, Barcelona: Altés, 1955.

VAYREDA, Montserrat. *Sóc*, Barcelona: Editext 1957, col·lecció "Els autors de l'ocell de paper".

VAYREDA, Montserrat. *Poesía femenina española viviente*, Antologia Carmen Conde. 1954.

VAYREDA, Montserrat, *Poemas innominados*, Caracas, Lírica Hispana, 1961.

VAYREDA, Montserrat. *Ofrena de Nadal*, (S.I.): Gràfiques Marina, 1965.

VAYREDA, Montserrat. *Dins Les cinc branques* (Poesia femenina catalana), Barcelona: 1975.

VAYREDA, Montserrat. *Un color per cada amic*, Olot: Miquel Plana, 1977.

VAYREDA, Montserrat. *Amb el sol a la mà: poemes per a infants* (1978-1980-2004).

VAYREDA, Montserrat. *Afirmo l'esperança*, Olot: Aubert Impressor, 1982. Col·lecció "El tòrcul i les lletres".

VAYREDA, Montserrat. *Els pobles de l'Empordà*, poemes de Montserrat Vayreda, pintures de Lluís Roura, pròleg d'Anna Ma. Dalí i epíleg de Ma. Àngels Anglada, Figueres: Carles Vallès - Editor, 1984.

VAYREDA, Montserrat. *Dins Poetes de l'Empordà (De la Renaixença ençà)*, edició a cura de Joan Ferrerós, Figueres: Carles Vallès Editor, 1986. Quaderns dels Indiketes.

VAYREDA, Montserrat. *Irisacions. Poemes a ritme de cançó*, Gaüses: Llibres del Segle, 2001.

VAYREDA, Montserrat. *Montserrat Vayreda. Recull de poemes*, Festa de la Poesia Societat Coral Erato. Ajuntament de Figueres 2003.

VAYREDA, Montserrat. *Pessebre endins*. Institut d'Estudis Empordanesos. Ajuntament de Figueres, 2004.

VAYREDA, Montserrat. *Poemes de Montserrat Vayreda (Antologia 1945-2004)*, Edició i estudi Anna M. Velaz Sicart. Girona: Diputació de Girona, 2005. Col·lecció Josep Pla, 15.

VAYREDA, Montserrat. *L'Alt Empordà. Passat i present dels seus pobles*. Text Montserrat Vayreda i fotografies de Lluís Roura. Figueres: Brau edicions, 2006.

Prosa

VAYREDA, Montserrat. *Els pobles de l'Alt Empordà*, 6 vols. Figueres: Art-3, 1978-1981.

VAYREDA, Montserrat. *El pintor Joan Sibecas*, Figueres: Art-3, 1979. Col·lecció Monografies empordaneses.

VAYREDA, Montserrat. *Estanislau Vayreda*, Biografia. Diputació de Girona, 1981. Separata de: *Revista de Girona*, núm. 96.

VAYREDA, Montserrat. *Joaquim Vayreda i Vila*, Barcelona: Nou Art Thor, 1982. Col·lecció Gent nostra, 18.

VAYREDA, Montserrat. *L'Empordà màgic*, Barcelona: Nou Art Thor, 1987. Col·lecció Terra nostra, 10.

VAYREDA, Montserrat. *La màgia del Baix Empordà*, Figueres: Carles Vallès Editor, 1990.

VAYREDA, Montserrat. *Els pobles de l'Alt Empordà*, 4 volums Ed. Vitel·la (2018-2020).

Teatre

VAYREDA, Montserrat. *De l'Empordà a la Garrotxa*: obra teatral inèdita en tres actes i en vers. Estrenada el 25 de maig de 1963 a la Catequística (Figueres). Premiada als Jocs Florals de Perpinyà de l'any 1961.

Edicions

Edició a cura de Montserrat Vayreda i Jaume Maurici del llibre: *Les bruixes de Llers*, de Carles Fages de Climent. Pòrtic de Ventura Gassol i il·lustracions de Salvador Dalí. Olot: Aubert Impressor, 1977.

Els Sonets de Shakespeare, traducció catalana de Carme Montoriol, edició de Montserrat Vayreda, pròleg de M. Àngels Anglada. Figueres: 1980.

Goigs

VAYREDA, Montserrat. *Goigs a llaor de Santa Maria d'Agullana*: bisbat de Girona / música: Salvador Dabau lletra: Montserrat Vayreda i Trullol; dibuix: Joaquim Bech de Careda i Casadevall. (1994?).

VAYREDA, Montserrat. *Goigs a llaor de Sant Antoni dels Cortals* : de la parròquia i vila de Castelló d'Empúries (Gràfiques Montserrat, 2000).

Catàlegs exposicions

VAYREDA, Montserrat. "Presentació" dins Catàleg exposició: *Vayreda's* Joaquim Vayreda Vila, Marià Vayreda Vila, Francesc Vayreda Casabó, Lluís Vayreda Trullol... etc. Girona: Palau de Caramany, 1975.

VAYREDA, Montserrat. Coautora del catàleg *Pintors surrealistes de l'Empordà*, Figueres: Museu de l'Empordà, 1977.

VAYREDA, Montserrat. Coautora del catàleg *Exposició antològica de Josep Bonaterra i Gras*, Figueres: Museu de l'Empordà, 1984.

VAYREDA, Montserrat. *Homenatge de Lladó a Marià Llavenera: 1890-1927*. Textos de Montserrat Vayreda i Trullol i Narcís Pijoan. Ajuntament de Lladó: Agrupació Cultural Arrels Lladonenques, 1984.

VAYREDA, Montserrat. Autora del text del catàleg de l'exposició: *Llegat Fàbrega: segona part, pintors catalans a l'exili*. Figueres: Museu de l'Empordà, 1984.

VAYREDA, Montserrat. *Els Vayreda*, catàleg de l'exposició. Figueres: Museu de l'Empordà, 1985.

VAYREDA, Montserrat. Coautora del catàleg de l'exposició *Joan Paradís*. Figueres: Museu de l'Empordà, 1986.

VAYREDA, Montserrat. Coautora del catàleg de l'exposició *Lluís Vayreda i Trullol*. Figueres: 1986.

VAYREDA, Montserrat. Coautora del Catàleg de l'exposició *Guillem Comalat*. Figueres: Museu de l'Empordà, 1987.

VAYREDA, Montserrat. Coautora del Catàleg: *Juan Núñez Fernández*. Figueres: Museu de l'Empordà, 1987.

VAYREDA, Montserrat. Coautora del Catàleg de l'exposició, *Esther Boix: pintura endins*, Figueres: Museu de l'Empordà 1988.

VAYREDA, Montserrat. *Anton Casamor : 1907-1979, exposició d'escultura en el desè aniversari de la seva mort*. Figueres: Museu de l'Empordà, (1989).

VAYREDA, Montserrat. Coautora del Catàleg: *Joan Sibecas : 1928-1969, exposició antològica en el vintè aniversari de la seva mort*: Figueres: Museu de l'Empordà, 1989.

VAYREDA, Montserrat. Coautora del catàleg de l'exposició *Homenatge a Frederic Marès, escultura 1913-1933*. Figueres: Museu de l'Empordà, 1989.

VAYREDA, Montserrat. Coautora del catàleg de l'exposició *Lluís Roura: sèrie matèries i les quatre estacions, anys 1968 al 1979*. Figueres: Museu de l'Empordà, 1989.

VAYREDA, Montserrat. Coautora del catàleg de l'exposició *Homenatge a Joan Felip Vilà*, Figueres: Museu de l'Empordà, 1990.

VAYREDA, Montserrat. Coautora del catàleg *Ministral: obra 1970-1990*. Figueres: Museu de l'Empordà, 1990.

VAYREDA, Montserrat. *Tu, jo i el vent*. Poemes de Montserrat Vayreda, il·lustracions d'Àlícia Viñas. Figueres: 1990.

VAYREDA, Montserrat. Coautora de *La vida i l'obra de Frederic Marès i Deulovol*. Figueres 1993.

VAYREDA, Montserrat. "Carles Fages de Climent i els aquarel·listes empordanesos", dins: *Empordà terra d'Artistes*. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura 1994, p. 35-39.

VAYREDA, Montserrat. Coautora del catàleg de l'exposició *Ricard Ansón* : Figueres : Museu de l'Empordà, 1997.

VAYREDA, Montserrat. Coautora del catàleg *Lluís Vayreda i Trullol : 1918-1986 Exposició de pintures del 1950 al 1986*. Olot : Impremta Costa, 2002.

VAYREDA, Montserrat. Coautora de *Miquel Duran : el pintor de les Preses*, Olot: Aubert, 2006.

VAYREDA, Montserrat. Pròleg a *Josep Fontbernat i Verdaguer: 1896-1977: imatges i documents*. Col·lecció Josep Pla, 17. Girona: Diputació de Girona, 2006.

Documents dedicats a artistes

Al llarg de la seva vida Montserrat Vayreda va mantenir una constant relació amb artistes, especialment amb pintors. Aquestes connexions entre poesia i pintura s'han materialitzat en acurades edicions de carpetes amb poemes de l'autora i l'obra de diversos pintors:

Les quatre estacions (1978) i *Nadal en el somni* (1986), amb Pere Gussinyé.

Cinc interpretacions de l'Empordà (1987), amb Moreno Jiménez.

Tu, jo i el vent (1990), amb Alicia Viñas i Emília Xargay.

Dos poemes acompanyats de pintures de Lluís Roura (1991).

Poema *L'Empordà*, amb il·lustracions de Blanca Reig (2004).

St. Jordi 2005, llibret editat amb motiu de la diada de Sant Jordi, il·lustrat pels pintors del "Grup 69" (Ricard Ansón, Daniel Lleixà, Josep Ministrall, Ramon Pujolboira i Lluís Roura. (2005).

Recursos digitals

[Associació d'Escriptors en Llengua Catalana. Montserrat Vayreda](#)

[Mapa d'itineraris de patrimoni literari. Montserrat Vayreda](#)

[Departament d'Educació. Celebracions 2024](#)